29.2.2016

Asiantuntijakuuleminen eduskunnan tarkastusvaliokunnassa 1.3.2016

K 1/2016 vp Valtiontalouden tarkastusviraston kertomus eduskunnalle puoluerahoituksen valvonnasta 2015

Valtiontalouden tarkastusvirasto on 12.2.2016 antanut eduskunnalle kertomuksen puoluerahoituksen valvonnasta 2015. Tarkastuksen mukaan puolueiden lähiyhteisöt ja piirijärjestöt noudattavat puoluerahoitusta koskevia säännöksiä kohtalaisen hyvin. Menettelyissä on kuitenkin havaittu myös olennaisia puutteita.

Tarkastuksia tehtiin 35

Vuonna 2015 tarkastusvirasto tarkasti kaikki puolueiden ilmoittamat 13 lähiyhteisöä ja lisäksi 22 piirijärjestöä lähinnä Keski-Suomessa, Pohjanmaalla, Etelä-Pohjanmaalla ja Keski-Pohjanmaalla. Puoluerahoitustarkastuksia tehtiin näin ollen yhteensä 35 eli kolme edellisvuotista enemmän.

Saatuja tukia on ilmoitettu 4,2 milj. euroa

Puoluerahoituksen sähköiseen ilmoitusrekisteriin ilmoitettiin vuonna 2015 puolueiden, puolueyhdistysten ja lähiyhteisöjen saamia tukia noin 3,2 miljoonaa euroa. Määrä on edellisvuoden suuruinen. Tukisuorituksia on ilmoitettu myös jälkeenpäin aiempiin vuosiin kohdistuvina.

Valtiontalouden tarkastusvirasto katsoo valvontansa ja tarkastustensa osaltaan vaikuttaneen puoluerahoituksen läpinäkyvyyden lisääntymiseen. Tarkastusten perusteella puoluerahoitusta koskevat ajantasaiset ilmoitukset ovat täydennysten jälkeen pääosin oikein.

Kaikkia tukia ei ole ilmoitettu ennen paikallistarkastuksia

Tarkastuksissa ei havaittu merkittäviä puoluelain vastaisia tukisuorituksia. Vertailtaessa tukea antaneiden lähiyhteisöjen tilinpäätös- ja toimintakertomustietoja julkisen puoluerahoitusjärjestelmän tietoihin havaittiin kuitenkin, että tuen vastaanottajat eivät ole aina ilmoittaneet järjestelmään kaikkia saamiaan tukia. Erot ovat olleet huomattavia, mutta järjestelmätietoja on täydennetty ja korjattu paikallistarkastusten jälkeen.

Kirjanpito ja sen erittelytapa korostuvat

Valvottavien yhteisöjen kirjanpito on pääsääntöisesti hoidettu asianmukaisesti siten, että puoluelain säännösten valvonta on ollut kirjanpidon perusteella toteutettavissa. Tarkastusvirasto haluaa kuitenkin korostaa huolellisen, riittävästi eritellyn ja ajantasaisen kirjanpidon merkitystä sekä huomion kiinnittämistä lainojen ja sopimusten dokumentointiin, jäsenmaksujen käsittelyyn ja käteiskassavarojen tilittämiseen. Lisäksi vaalikampanjan kulujen ja rahoituksen erittelyn tulisi olla johdettavissa kirjanpidosta ja muista selvityksistä ja täsmäytettävissä niihin.

VALTIONTALOUDEN TARKASTUSVIRASTO
ANTINKATU 1 | PL 1119 | 00101 HELSINKI
PUH. 09 4321 | WWW.VTV.FI

Valvottavien tilintarkastuksessa on puutteita

Valvottavien yhteisöjen tilintarkastajien valinnassa ja tilintarkastuskertomuksissa on edelleen havaittu puutteita. Tilintarkastajiksi ei ole aina valittu puoluelain edellyttämiä auktorisoituja tilintarkastajia. Tilintarkastajat eivät myöskään ole aina sisällyttäneet tilintarkastuskertomuksiinsa puoluelain mukaisia lausumia.

Kaikki valvottavat ovat toimittaneet tilinpäätösasiakirjansa

Suomessa on noin 6 000 puolueyhdistystä, joista tarkastusviraston valvottavia on 145. Kaikki valvottavat ovat toimittaneet vuoden 2014 tilinpäätösasiakirjansa ilmoitusrekisteriin.

Puoluelakia on muutettu

Oikeusministeriön asettama työryhmä on valmistellut vaali- ja puoluerahoituslainsäädännön tarkistamista, ja hallitus on antanut esityksensä laeiksi puoluelain sekä ehdokkaan vaalirahoituksen muuttamiseksi (HE 73/2015 vp). Laki puoluelain muuttamisesta (1688/2015) tuli voimaan 1.1.2016. Muutoksessa ei tehty olennaisia muutoksia puoluerahoituksen säädöksiin.

Puoluerahoitustarkastukset jatkuvat syksyllä

Tarkastusviraston tarkoituksena on tarkastaa syksyllä 2016 kaikki eduskuntapuolueet sekä ne valvottavat, jotka eivät vielä ole olleet kertaakaan puoluerahoitustarkastuksen kohteena. Tarkastuksia tehdään näin ollen 48 eli kolmetoista enemmän kuin vuonna 2015.

Johtava tilintarkastaja Klaus Krokfors